

MINISTERSTVO FINANCÍ

odbor Vnější vztahy a komunikace

PID: MFCREXDUEH
Č. j.: MF-8983/2024/74-7

Praha 28. 3. 2024

Poskytnutí informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím

Vážený pane,

Ministerstvu financí byla dne 13. března 2024 doručena Vaše žádost o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů. Vaše žádost je formulována takto:

(1) Je Ministerstvu financí ČR známo, že finanční, případně kontrolní výbory zastupitelstva obce (případně další ad-hoc jmenované osoby) vykonávají finanční kontrolu svých příspěvkových organizací podle zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole, přičemž členové těchto výborů nejsou zaměstnanci příslušné obce, byť v § 5 písm. b) je uvedeno, že vedoucí orgánu veřejné správy musí dbát, aby finanční kontrolu vykonávali zaměstnanci s kvalifikačními předpoklady, kteří jsou zároveň bezúhonní a u nichž nehrozí střet zájmů? Rovněž žádám o informaci, zda v uvedeném případě Ministerstvo financí ČR takový nezákonný postup orgánů obcí toleruje nebo dokonce schvaluje a z kterých ustanovení a kterých právních předpisů přitom vychází. Mám za to, že předmětnou záležitost je nutné hodnotit dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, neboť finanční a kontrolní výbory zastupitelstva obce v uvedeném případě vykonávají činnosti, které jím nepřísluší, čímž tento zákon porušují.

Typickou ukázkou takového chování ukazuje přiložený dokument získaný od obce Úhonice (Středočeský kraj), ze kterého je patrné, že starosta pověřil kontrolou příspěvkové organizace ZŠ a MŠ Úhonice v dokumentu nejmenované osoby, které nejsou zaměstnanci obce (v odpovědi byly jména osob záměrně vymazána, ale jak je známo a jak starosta uvádí, jedná se zároveň o členy finančního výboru zastupitelstva obce, kteří doložitelně nejsou zaměstnanci obce).

(2) V případě, že praxe zmiňovaná v bodě (1) je protiprávní, poskytuje Ministerstvo financí ČR nějakou možnost, jak se takovému chování obce prostřednictvím Ministerstva financí ČR bránit (například formou stížnosti, kterou se Ministerstvo financí ČR musí zabývat a s dotčenou obcí ji řešit)?

K Vaší žádosti Vám Ministerstvo financí sděluje následující:

K prvnímu dotazu: Ministerstvo financí si je v obecné rovině vědomo, že existují případy, kdy je zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finanční kontrole“) ze strany orgánů veřejné správy chybně

interpretován a že se veřejnosprávní kontroly jako kontrolující účastní osoby, které nejsou zaměstnanci obce (například členové výboru zastupitelstva obce).

Pro úplnost uvádíme, že starosta obce je jako vedoucí orgánu veřejné správy podle ustanovení § 2 písm. d) zákona o finanční kontrole oprávněn provést veřejnosprávní kontrolu v postavení kontrolujícího a ke kontrole případně přizvat další osoby. Externí osoby (např. členové výboru, kteří nejsou zaměstnanci obce) se mohou veřejnosprávní kontroly účastnit pouze jako přizvané osoby podle ustanovení § 6 zákona č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „kontrolní řád“), přičemž z ustanovení § 12 odst. 1 písm. c) kontrolního řádu vyplývá, že protokol o kontrole musí v takovém případě obsahovat důvod přizvání všech přizvaných osob.

Ministerstvo financí dlouhodobě upozorňuje na ustanovení § 5 odst. 1 písm. b) zákona o finanční kontrole, ze kterého vyplývá, že osoba vykonávající veřejnosprávní kontrolu v postavení kontrolujícího musí být zaměstnancem orgánu veřejné správy a případně, že v roli kontrolujícího může vystupovat starosta, a to například v Metodickém pokynu Centrální harmonizační jednotky č. 10 dostupném zde: <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/rizeni-a-kontrola-verejnych-financi/metodicka-podpora-chj/2020/metodicky-pokyn-chj-c-10--vzorova-smerni-39632>, a dále na svých internetových stránkách v sekci často kladených dotazů finanční kontrole zde: <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/rizeni-a-kontrola-verejnych-financi/casto-kladene-dotazy/mohou-verejnospravni-kontrolu-vykonavat-31598>.

Na zaměňování veřejnosprávní kontroly s kontrolami prováděnými výbory zastupitelstva obce Ministerstvo financí upozorňuje v ročních zprávách o výsledcích finančních kontrol, viz strana 3 roční zprávy za rok 2021 dostupné zde: <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/rizeni-a-kontrola-verejnych-financi/financni-kontrola/zpravy-o-vysledcich-financnich-kontrol/2021/zprava-o-vysledcich-financnich-kontrol-v-47464>; a dále strana 6 roční zprávy za rok 2022 dostupné zde: <https://www.mfcr.cz/cs/kontrola-a-regulace/rizeni-a-kontrola-verejnych-financi/financni-kontrola/zpravy-o-vysledcich-financnich-kontrol/2022/zprava-o-vysledcich-financnich-kontrol-v-51152>.

K druhému dotazu: zvláštní úprava prostředků ochrany v zákoně o finanční kontrole či v kontrolní řádě není obsažena, využije se tedy obecná právní úprava obsažená v zákoně č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Proti postupu kontrolního orgánu může kontrolovaná osoba podat stížnost, která je upravena v ustanovení § 175 správního řádu. Stížnost se v souladu s ustanovením § 175 odst. 4 správního řádu podává u toho správního orgánu, který vykonává kontrolu. Má-li poté stěžovatel za to, že stížnost nebyla řádně vyřízena, může v souladu s ustanovením § 175 odst. 7 správního řádu požádat nadřízený správní orgán o prošetření způsobu vyřízení stížnosti. K výkladu zákona o obcích, stejně jako k výkladu správního řádu, je příslušné Ministerstvo vnitra. V této souvislosti doporučujeme seznámit se se stanoviskem odboru dozoru a kontroly veřejné správy Ministerstva vnitra č. 11/2010, které se zabývá vyřizováním stížností u obcí dostupným zde: <https://www.mvcr.cz/clanek/stanoviska-odk-2010.aspx>.

S pozdravem